(वीर सहिदहरुको संस्मरणमा कीर्तिपुर,काठमाडौंबाट प्रकाशित)

जि.प्र.का.दर्ता न ५८/२०६३

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

वर्ष १२, अंक २१, पृष्ठ- ६ ने.सं. ११३५ गुंला थ्व, षष्ठी, वि. सं. २०७२ भाद्र ४ गते शुक्रबार AUG. 2015 मूल्य रू. ५।-

पीडामुक्ति मालिस तेल

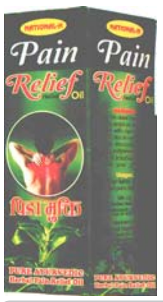

उपयोगिता:
- ढाड, कम्मर वा जोर्नी दुखेमा
- घुँडा तथा गर्ढन दुखेमा
- नशा, मांसपेशी सुन्निएमा
- मर्के-सर्केकोमा
- युरिक एसिड वा माइग्रेन भएमा
- वाथरोग तथा प्यारालाइसिसको दुखाई निको पार्नको लागि अमृततुल्य छ ।

फिट्नेस प्वाइन्ट ट्रेडिङ्ग
कीर्तिपुर, बाहिरीगाउँ (नेपाल टेलिकमको ठीक अपोजिट)
फोन नं. ४३३६७०१, ९८०३५०२२५९

'सूचना नदिनु र लुकाउनु पनि भ्रष्टाचार हो'

– सूचना आयोगका आयुक्त कृष्णहरि बास्कोटा

कीर्तिपुर । 'सूचनाको हक नागरिकको मौलिक अधिकारभित्र पर्दछ । कसैले सूचना नदिनु र लुकाउनु पनि भ्रष्टाचार हो ।' उक्त भनाई राष्ट्रिय सूचना आयोगका प्रमुख आयुक्त कृष्णहरि बास्कोटाले राष्ट्रिय सूचना दिवसको अवसरमा बिहीबार कीर्तिपुरमा आयोजित "सूचनाको हक" विषयक अन्तरक्रियामा व्यक्त गर्नुभएको हो ।

संस्थाभित्र केही खोट छन् भने त्यस्ता संस्थाले सूचना लुकाउने, काँटछाँट गर्ने, बङ्ग्याउने गर्दछ । त्यसरी गर्नु सूचनाको हक माथिको भ्रष्टाचार हो, त्यस्ता व्यक्ति कारवाहीका भागी हुनेछन् भन्नुभयो ।

नेपालमा सूचनाको हक २०६३ सालको अन्तरिम संविधानमा सूचना जान्ने र पाउने नागरिकको हकको रुपमा उल्लेख गरेपनि कानूनले गोप्य राख्नुपर्ने उल्लेख गरी सबै सूचना दिने गरेको छैन ।

२०४६ सालको परिवर्तनपछि २०४७ सालको संविधानले सार्वजनिक महत्वका विषयमा सूचना हक उपलब्ध हुने मात्र लेखेको छ । २०६४ सालमा सूचनाको हक मौलिक अधिकारको रुपमा ल्याएपछि २०६५ सालमा राष्ट्रिय सूचना आयोग बनेको र नेपालमा ६४ सालदेखि भाद्र ३ लाई सूचनाको हक दिवसको रुपमा मनाउँदै आइरहेको बताउनुभयो ।

वहाँले सत्तासिन दलले आफू सत्तामा छँदा सूचना लुकाउने र सत्ता बाहिर रहँदा सूचनाको हक खोज्ने प्रवृति गलत भएकोले सूचनाको हकको वास्तविक अधिकार सूचना प्रवाह गर्नु हो भन्नुभयो ।

त्यसक्रममा वहाँले संविधानमा सूचना प्रवाह गर्नुपर्ने, प्रान्तिय सूचना आयोग गठन हुनुपर्ने सुझाव पेश गरेको पनि अवगत गराउनुभयो ।

कार्यक्रममा नेमकिपाका नारायण महर्जनले सूचनाको हक मौलिक अधिकार भएपनि नागरिक आफैले सूचनाको हकबारे जानकारी नलिएको बताउँदै नेपालमा सूचनाको हक प्रत्याभूति संचार माध्यमले गरी जनतालाई सुसजित गरेको छ भन्नुभयो ।

संविधान सभाद्वारा जारी गिरिएको संविधानको मस्यौदा २ दिन मात्र जनमत गर्न दिनु र समयमै मस्यौदा पुस्तक सबै नागरिकले हेर्न नपाउनु सूचनाको हक बञ्चित गरेको भन्दै जनमतको सुझाव समेत गुमराह राखेको बताउनुभयो ।

वहाँले चार दलले १६ बुँदेमा टेकेर ८ प्रदेशको सहमति गरेपनि विदेश भ्रमण लगत्तै सीमाङ्कन सहित ६ प्रदेश दिनु गैरजिम्मेवारी भन्नुहुँदै सीमाङ्कन सहितको ६ प्रदेश विरुद्ध देशमा आगो लागेको जिम्मा सत्तासिन दलले लिनुपर्ने बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा नेपाली काँग्रेसका राजकुमार नकर्मीले सूचनाको हक सम्बन्धी अधिकारमा उजुरी गर्दा उजुरीकर्ता नाम गोप्य राख्नुपर्ने बताउँदै हरेक संघसंस्थाले पूर्व सूचना प्रवाह गरी नागरिकलाई सुसजित गर्नुपर्ने बताउनुभयो । वहाँले नेताहरुको बुद्धिले गर्दा विदेशी राष्ट्र र नियोगले चलखेल गरेको कारण देश र जनताको अभिलाषामा पुरा

क्रमशः ५ पृष्ठमा

कीर्तिपुर नपा विशेष परिषद् सम्पन्न, २० करोड ४० लाखको वजेट

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर नगरपालिकाको २१ औं विशेष नगरपरिषद् शुक्रबार सम्पन्न भयो । काठमाडौं क्षेत्र नं. १० का सभासद् राजन के.सी. को प्रमुख आतिथ्यमा पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी उद्घाटन गरिएको थियो ।

त्यस क्रममा उहाँले काम गर्दा गल्ती हुन सक्दछ तर पटक पटक गल्तीले कार्य बिग्रन सक्ने भन्दै सुधार गर्नुपर्ने बताउनु भयो ।

भूकम्प पीडितको पुन:स्थापना राम्रो ढंगले गर्न उहाँले आग्रह गर्नुभयो । आ.व. २०७२/०७३ को नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्दै कीर्तिपुर नगरपालिकाका कार्यकारी अधिकृत नूरहरी खतिवडाले २० करोड ४० लाख २० हजार चार सयको अनुमानित बजेट प्रस्तुत गर्नुभयो ।

आन्तरिकतर्फ ८०३३०४००।- रुपैयाँ र बाह्यतर्फ १२३६९००००।- रुपैंया रहेको छ ।

नगरपालिकाका कार्यकारी अधिकृत नूरहरी खतिवडाको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा सभासद् इच्छराम तामाङ्ग, पूर्व सभासद् दीलिप महर्जन, दलीय प्रतिनिधिहरुमा नेकाका राजकुमार नकर्मी, एमालेका रमेश महर्जन, एमाओवादीका शम्भुराम महर्जन, नेमकिपाका हरिकुमार महर्जन, माओेवादीका रमेश महर्जन र नपाका लेखा अधिकृत सानुवावु परियार, अनुज प्रधानले पनि बोल्नुभएको थियो ।

पाँगा स्काउटद्वारा राहत वितरण

नुवाकोट । पाँगा उच्च माध्यमिक विद्यालयद्वारा सञ्चालित पाँगा स्काउट ट्रुपको प्रतिनिधित्वमा 'फाइटिङ्ग द अन्नोन्' प्रोजेक्टअन्तर्गत भाद्र ३ गते बिहीबार नुवाकोट जिल्लाको रातमाटे गाविस वडा नं. ९ कोलचौरस्थित श्री शिलादेवी माविका भूकम्प पीडित विद्यार्थीहरुलाई खेलकुद तथा शैक्षिक सामग्री वितरण गरियो ।

२०७२ साउन २२ गते कान्तिपुर ओपन रोभर स्काउट क्रुसँग मिलेर स्काउट मास्टर मविला खड्काको नेतृत्वमा भएको कार्यक्रममा पाँगा स्काउट ट्रुपले गत ३ वर्षदेखि मासिक रूपमा रू.५०।- प्रति स्काउट संकलन गर्दै आइरहेको थियो । त्यही सञ्चय भएको रकमको सदुपयोग गरी राहत बाँडिएको हो ।

राहत स्वरुप ट्रुपले ब्याडमिन्टन ऱ्याकेट र कक, क्रिकेट ब्याट सेट र बसेर उफ्रिने जनावर र अरू धेरै मनोरञ्जनात्मक सामाग्री, प्राथमिक तहका विद्यार्थीहरुको लागि बाह्रखरी, अँग्रेजी वर्ण अँग्रेजी तथा देवनागरी अंक, तरकारी, फलफूल र चराचुरूङ्गीको भित्तामा झुण्ड्याउने चार्टहरू, मायाको चिनो स्वरूप खरायोको चित्र भएको प्यास्टिकको मुकुण्डो वितरण गरिएको थियो ।

यसरी 'फाइटिङ्ग द अन्नोन्' नामक प्रोजेक्टद्वारा भूकम्प पीडितहरूलाई राहत बाँडेर सेवा र सहयोग गरेको थियो ।

'विदेशी धमिलो पानीमा माछा मार्दै' –का.रोहित

काठमाडौं । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छें (रोहित) ले विदेशी शक्तिहरू नेपालमा संघीयताको कुरा उठाएर धमिलो पानीमा माछा मार्ने दाउमा लागेको बताउनुभयो ।

नेपाल टेलिभिजनमा बुधबार प्रत्यक्ष प्रसारित 'सीधा प्रश्न ?' कार्यक्रममा प्रस्तोता राजु थापासँग कुराकानी गर्दै उहाँले नेपाल घिसारिएर संघीयतामा जान लागेको हो भन्नुभयो ।

'२०६२ र ०६३ को जनआन्दोलनमा संघीयताको कुरा उठेको थिएन ।' उहाँको कथन थियो ।

दूधमा एक थोपा अमिलो हाल्दा पनि दूध फाट्ने प्रसङ्ग कोट्याउँदै अध्यक्ष बिजुक्छेंले विदेशीहरूले दूधमा अमिलो हाल्ने काम गरिरहेको बताउनुभयो ।

स्थानीय निकायलाई स्वायत्त र अधिकार सम्पन्न गराइएको भए जनताका धेरै समस्याहरू तल्लो तहमै समाधान हुने र जनतामा केन्द्रप्रति यति धेरै आक्रोश पैदा नहुने उहाँको भनाइ थियो ।

भूगोल र प्राकृतिक स्रोतको आधारमा हरेक प्रदेशले हिमाल, पहाड र तराईको भूभाग पाउने गरी १४ प्रदेशमा विभाजन गर्नु नै सबैभन्दा उपयुक्त हुने विचार अध्यक्ष बिजुक्छेंले व्यक्त गर्नुभयो ।

एमाओवादी पार्टी कम्युनिष्ट भएको भ्रमबाट जनतालाई मुक्त हुन आग्रह गर्दै अध्यक्ष बिजुक्छेंले भन्नुभयो, 'भारतीय विस्तारवादले आफ्नो निश्चित उद्देश्य प्राप्तिका लागि माओवादीहरूलाई 'ट्रोजन हर्स'को रूपमा नेपाल पठाएको हो। घटनाक्रमले यही पुष्टि गर्छ ।'

संघीयता नै विकासको सूचक नभएको उल्लेख गर्दै उहाँले केही नेताहरू मुख्यमन्त्री बन्ने लोभले देश विखण्डनतिर लागिरहेकोप्रति समयमै जनता सचेत हुनुपर्ने आवश्यकता औंल्याउनुभयो ।

अध्यक्ष रोहितले भन्नुभयो, 'जनतामा आलोचनात्मक दृष्टिकोणको विकास हुनुपर्छ र दलहरूले सरकारमा जानमात्र जनताको भोट बटुल्ने नभई जनताको राजनैतिक चेतनास्तर पनि उकास्नेतिर लाग्नुपर्छ ।'

नयाँ संविधानमा थ्रेसहोल्ड राख्न नहुने अध्यक्ष बिजुक्छेंको कथन थियो । 'हरेक राजनैतिक दलको वर्गीय आधार हुन्छ र उसको राजनैतिक सिद्धान्त पनि हुन्छ । विचारको प्रतिबन्ध निरंकुशता हो' उहाँले भन्नुभयो ।

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०४६ चैत २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन वि सं. २००६ माघ | हिराकाजी महर्जन वि सं. २०१७ माघ | राजमान माली वि सं. २०२५ मंसिर | राजेन्द्र महर्जन वि.सं. २०३० चैत

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १२, अंक २१, २०७२ भद्र ४ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेक्सटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लव - ११ पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स्, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

संघीयता धरापमा
सत्तासिन चार दलले देशमा आगो लगाए

सत्तासीन चार राजनैतिक दलले सीमाङ्कनसहितको ६ प्रदेश बनाउने निर्णयसँगै देशमा आगो लगाएका छन् ।

सीमाङ्कन र नामाङ्कन बिनाको ८ प्रदेशसम्म गुपचुप नेपाली समाज प्रचण्ड र देउवा भारत भ्रमण लगत्तै नयाँ निर्णयले देशमा संघर्षको बाटो खोलेको हो ।

सत्तासीन दलहरु देश र जनताको हित भन्दा पार्टीको स्वार्थ हेरेर हचुवा ढंगले सीमाङ्कन गरेपछि पूर्वाञ्चल, मध्य पश्चिमाञ्चल, कर्णाली, तराईका सबै जिल्लाहरु आन्दोलनमा होमिएका छन् ।

आन्दोलनको कारण सीमाङ्कन र प्रदेश विभाजनको पुनरावलोकन र पुन:सीमाङ्कन गर्न चार शासक दलको प्रयास पटकपटक बैठक बसी प्रयास गरेपनि असफल भैरहेका छन् ।

चार शासक दल विदेशी बुद्धि त्यागेर नेपाल र नेपाली जनताको हितमा स्वविवेक र छलफल चलाएन भने संघीयता धरापमा पर्न सक्ने संकेत देखापरेको छ ।

२०६४ सालको संविधानसभा जातीय प्रदेशको मागले विघटन गरायो भने यस वर्षको संविधानसभा सीमाङ्कन सहितको प्रदेशले बनाएको खण्ड अखण्डले विघटन हुने सम्भावना बढेको छ ।

अब देशमा सही राजनीतिक संघीय निकास खोज्ने हो भने भौगोलिक विविधता र जातजाति र धर्म एवं सांस्कृतिक सद्भाव र समन्वय भएको १४ अञ्चललाई उत्तर दक्षिण समेट्ने गरी संघीय प्रदेश बनाउने नेमकिपाको प्रस्तावित प्रदेश उपयुक्त हुनेछ ।

लिपुलेक त्रिदेशीय बिन्दु ?

✍ भैरव रिसाल

२५ साउन २०७२

पूर्वप्रधानमन्त्री एवं नेपाली काँग्रेसका भविष्यका प्रधानमन्त्रीका प्रत्याशी शेरबहादुर देउवाले दिल्लीमा कान्तिपुर दैनिकका व्युरो प्रमुख देवेन्द्र भट्टराईसँग अघिल्लो साता भएको कुराकानीमा फ्याट्ट भनेछन्, 'अहिले विवादमा ल्याएको लिपुलेक नेपाल-भारत-चीनको त्रिदेशीय नाका भएको यथार्थलाई पनि भुल्न मिल्दैन ।' यस प्रकारको उनको ठहरले लिम्पियाधुरा क्षेत्रको विवादको आगोमा अति प्रज्ज्वनशील पेट्रोल छरिदिएको छ । प्रधानमन्त्री तीन तीनपल्ट भइसकेका अब पनि नेपाली काँग्रेस सरकार बनाउने अनुकूल अवस्था आएमा भोलि पनि प्रधानमन्त्री उम्मेदवार शेरबहादुरले निर्णायक बोलीमा लिपुलेकलाई त्रिदेशीय नाका भएको यथार्थलाई पनि भुल्न मिल्दैन भनेर नेपालको भोलिको प्रधानमन्त्री पदका लागि बिन्तीपत्र हालेर नेपाल फर्के । साथमा उनकी धर्मपत्नी डाक्टर (विद्यावारिधीवाली) आरजु पनि साक्षी बसेकी छिन् । त्यसको अघिल्लो हप्ता अर्का स्वनामधन्य पूर्वप्रधानमन्त्री एमाओवादीका अध्यक्ष का. प्रचण्ड-पुष्पकमल दाहालले पनि साप्ताहिक दिल्ली र गुजरातको पनि भ्रमण गरे । भारतीय 'प्रभुहरू'सँग झिनो स्वरमा 'लिपुलेक' भारत र चीनको व्यापार केन्द्र र तीर्थयात्रीहरूको यात्रामार्ग बनाउने सम्बन्धी बुँदामा दुई राष्ट्रबीच -नेपालको उपस्थिति त के जानकारीसम्म पनि नदिएरै सम्पन्न गरेको सो सम्झौता कुरा उठाएको समाचार सार्वजनिक भएको थियो । प्रचण्डको दिल्ली भ्रमण प्रकरणमा लिपुलेक त्रिदेशीय बिन्दु हो भन्ने देउवाले भारतका अधिकारसम्पन्न व्यक्ति विशेषसँग वार्ता गर्दा नेपाल उपस्थित थिएन जबकि भारत सरकारका तर्फबाट सरोकारवाला अधिकारीहरू जम्मै सहभागी थिए जसले सम्पूर्ण कुरा टिपोट गरे । हुनसक्छ कुराकानीको रेकर्ड पनि गरिएको छ । नेपाली दुवै नेताले नेपाल सरकारलाई ठाडो उपेक्षा गरे जसको जति भत्सर्ना गरे पनि थोरै हुन्छ ।

यी यात्रामा देशभक्ति विपरीत

के यी दुवै नेता मुलुकको सर्वेसर्वा हुन् ? के यिनले जे गरे पनि छुट छ ? वार्ताका साक्षी यी दुवैका धर्मपत्नी मात्र थिए । एउटी साक्षी त संविधानसभा सदस्यसम्म छन् । अर्का नेताकी धर्मपत्नी त कुनै पदमा भएको पनि थाहा छैन । कानुनी हैसियत छैन उनको । सात दिन, पाँच दिनका लामा लामा भ्रमण ! उता -भारततर्फ-को त्यत्रो तयारी यता-नेपालतर्फ- केही छैन । दिल्ली दूतावास निरीह छ । नेपालका दुई सर्वोच्च र उच्च नेताले उताका विदेश सचिव, विदेशमन्त्री, राष्ट्रपति र प्रधानमन्त्रीलगायत धेरैलाई भेटे । ती भेटमा त्यत्रो माथिल्लो तहबीच के-के कस्ता-कस्ता कुरा भए, समझदारी भए । अहँ अत्तोपत्तो छैन नेपाल सरकारलाई र नेपाली जनतालाई । ती सबै भेटमा नेपालका निम्ति भारतीय राजदूत मौजूद थिए । यी सबै वार्ता कण्ठस्थ हुने नै भो उनलाई । यतातिर भने जे जे, जसो सयोभो दम्पत्तीद्वयलाई मात्र थाहा हुने भो त्यो पनि कति प्रतिशत बुझे त्यो आफ्नै ठाउँमा छ । २१ औं शताब्दीको कूटनीतिक चातुर्य ! यो फेरि अर्को पाटो भो । अब हुने नेपाल-भारत द्विपक्षीय वार्तामा भारत पूर्ण तयारी साथ उपस्थित हुने भो नेपाल सरकारतर्फबाट भाग लिनेहरूसँग अहँ सुकोदाम छैन प्रचण्ड-भारत सरकारबीच के-के मुद्दामा के-के कुरा भए । त्यस्तै देउवा भारत सरकारबीच पनि के कुरा भए । नेपाल सरकार रित्तै ! यही हो देशभक्ति ? नेपाल सरकारलाई कसरी हेर्छ होला भारत सरकार ! यी दुई नेताको यी भ्रमण समस्याको उपचार गर्ने बाटो भएन बरू समस्या थप्ने । अबका भ्रमणमा राजदूतलाई राख ।

लिपुलेक प्रम हुने बिन्तिपत्र

प्रचण्डले देउवाले झैं 'लिपुलेक' नेपाल-भारत-चीनको त्रिदेशीय बिन्दु हो, नाका हो भनेनन्, त्यसो भनेको बाहिर आएन आएको छैन । यसर्थ प्रचण्ड यात्रा देशद्रोही भएन जबकि देउवाले भारत सरकारले पनि भनेको वा भन्न नसकेको लिपुलेक त्रिदेशीय नाका हो, यो यथार्थ भुल्नु हुन्न ठाडै भने । सुगौली सन्धि १८१६ का प्रावधान सबै लागू हुन्छन् यो प्रकरणमा । सुगौली सन्धिपछि नेपाललाई तत्कालीन अँग्रेज सरकारले युद्धमा नेपाली पल्टनद्वारा सार्थक सहयोगको फलस्वरूप 'नयाा मुलुक' (बाँके, बर्दिया, कैलाली र कञ्चनपुर) नेपाललाई फिर्ता गरेकोबाहेक अरू संशोधन भएको छैन । नेपाल-चीन सीमा सन्धि हुँदा त्यो लिम्पियाधुरा क्षेत्रमा शून्य (जिरो) किलोमिटर सन्धिमा नै उल्लेख गर्न र शून्य किलोमिटरको स्तम्भ राख्ने अवस्था आएन । किनभने त्यसबेला भारत उपस्थित भएन । तीन राष्ट्रको नाका वा बिन्दु औपचारिक रूपमा निर्धारण गर्न सम्भव भएन र नेपाल र चीनबीच सहमति भो शून्य किलोमिटरको स्तम्भ अहिले बाँकी राखौं । नेपाल-चीन-भारत तिनै पक्षलाई अनुकूल भएपछि राखौंला भन्ने र शून्य किलोमिटरको सीमा स्तम्भ राखिएन र टिङ्कर भञ्ज्याङ्गमा एक नम्बरको सीमा स्तम्भ राखिएको हो । यति सामान्य कुरा पनि देउवाजस्ता तीन तीनपल्ट नेपालको प्रधानमन्त्री भइसकेको र फेरि पनि प्रधानमन्त्री हुने लालसाबाट निर्देशित देउवालाई थाहा हुँदो रहेनछ भन्ने देखेर मलाई लज्जाबोध भो अरू क-कसलाई के-के भो थाहा छैन पीएचडी उपाधिधारी आरजूलाई यति सामान्य कुरा पनि थाहा भएन भनेर आरजुलाई सफाइ दिन मेरो ब्रह्मले अनुमति दिएन । प्रकारान्तरले लिपुलेक त्रिदेशीय बिन्दु हो भारतले देउवा अभिव्यक्ति भोलि नेपालको प्रधानमन्त्री बन्ने निवेदन हो । सुगौली सन्धि कहिले संशोधन भो लिपुलेक तीन देशको भो ?

जाँदै नजानोस् गए तयार भएर

अबको भारत भ्रमणको पालो माधव नेपालको छ क्यार ! त्यसपछि रामचन्द्र पौडेलेको हो क्यार ! त्यसपछि क-कसको थाहा छैन । नेताहरू यस्ता बिन्तिपत्र भ्रमणमा नजानोस् । हैन नगए भोलि नेपालको प्रधानमन्त्री हुने गौडो नै बन्द हुने त्रासबाट त्रस्त हुनुहुन्छ र भविष्य नै अन्धकार ग्रस्त हुन्छ भन्ने मानसिक रोग छ भने दिल्लीको मन्त्रणामा गइएन भने आफ्नो राजनीतिक यात्रा समाप्त हुन्छ भन्ने चिन्ताबाट चिन्तित हुनुहुन्छ भने जानोस् । त्यहाँ सरकारसँग र पार्टी नेताहरूसँग भेट्दा नेपाली राजदूतलाई पनि सँगै लैजानोस् । साथै दूतावासबाट कुराकानीको टिपोट गर्ने सिपालु अधिकृत पनि अनिवार्य लैजानोस् । त्यहाँ सरकारसँग र पार्टी नेताहरूसँग भेट्दा नेपाली राजदूतलाई पनि सँगै लैजानोस् । त्यसपछि तपाईंले पनि आफ्नो देशको सरकारलाई त्यहाँ भएका कुराकानीको मुख्य-मुख्य बुँदासहितको टिपोट उपलब्ध गराउनोस् र राजदूतावासले विस्तृत प्रतिवेदन सरकारले देओस् । हाम्रो परराष्ट्र मन्त्रालयमा एउटा बन्दोबस्त नै गरियोस् जहाँ कुन देशसँग के कस्तो कुरा भएको छ र कुराको चुरो कस्तो छ भन्ने यथातथ्य अवगत भई गहकिलोसँग तथ्यका आधारमा द्विपक्षीय कुराकानी गर्न सकियोस् । अन्तत: जे भए पनि तपाईं प्रधानमन्त्री, राष्ट्रपति वा अरू अरू जे भए पनि नेपालकै हुने हो । भारत-चीन-पाकिस्तान-बंग्लादेश-भुटानको हुने होइन त ? हालैको दिल्ली यात्रामा प्रचण्ड र देउवाले को-कोसँग के-के कुरा गर्नु भो उताबाट के-के मुद्दा उठाइए । तपाईं ती यथातथ्य .... सँग अवगत हुनुभएको भए तपाईंको उपस्थिति र प्रस्तुति कति स्तरीय एवं उच्च हुन्थ्यो होला ! त्यता ध्यान गएको छ कहिल्यै ? उता सबै तथ्यसँग अवगुण्ठित हुन्छन् । तपाईं या त मौन बस्नुपर्छ नत्र विनाअर्थका पात पाते, सन्दर्भहीन प्रसङ्गहीन कुरा गर्नुपर्ने हुन्छ शेरबहादुरले लिपुलेकलाई त्रिदेशीय नाका भनेझैं राजद्रोही कुरा ।

औंठा छापमात्र पाँचसय छयानब्बे

अब पसौं राजनीतिक फाँटतिर । अस्तिसम्म गणतन्त्र नेपालको लोकतान्त्रिक र समाजवादउन्मुख संविधान २०७२ यही साउन मसान्तभित्रै आउँछ भन्ने आश्वासन दिएर विश्वस्त तुल्याउँदै सत्तासीन र सत्ताकांक्षी साना-ठूला दलका विशिष्ट श्रेणीदेखि प्रथम श्रेणी, द्वितीय श्रेणी र तृतीय श्रेणीसम्मका र अझ श्रेणीविहीन नेताहरू । तर साउन मसान्तभित्रै संविधान आउने सम्भावना क्षीण हुँदै गइरहेको छ २५ साउनसम्मको कैरन हेर्दा । संविधानसभा अन्तर्गतको डा. बाबुराम भट्टराई नेतृत्वको विवाद मिलाउँनै सहमति समितिले संविधान (प्रारम्भिक मस्यौदामा) जनताबाट आएका राय सुझावसमेत अन्तरायण गरी परिमार्जित प्रतिवेदन आइतबार राती संविधान सभाध्यक्षलाई बुझायो । सभाध्यक्षले आइतबारै राती संविधानभसाको बैठक बेलाई सो प्रतिवेदन प्रस्तुत गरे । त्यसउपर यही साउन २६ गतेको संविधानसभामा पेश गर्ने कार्यक्रम राखिएको सूचना पनि सार्वजनिक भएको छ । अब त्यसै होला पनि । नयाँ संविधान सबै नेपालीको हुनुपर्ने हो । तर सबै दलको साझा हुनुपर्ने हो, सबै नेपालीलले स्वत्व, स्वामित्व अनुभूत गर्ने तहको हुनुपर्ने हो । परन्तु कसैको स्वामित्व नभएको बेवारिसे पो त हुने आशंका देखा पर्दैछ । संविधान सबैको हुने सार र स्वरूपको बनाउन खोज्दा कसैको पनि नहुने अवस्था देखा पर्दैछ । डा. बाबुरामले चार राजनीतिक पार्टीले मस्यौदा उपर भोलि धोका दिन्छन् भनी पार्टीका प्रथम पुरूषहरूको एउटा विशेष समिति बनाएर आफ्नो संयोजकत्वमा । किनकि चार शीर्ष नेता भोलि कुरा फेर्छन् भन्नेमा अनुभव हासिल गरिसकेका छन् उनले । तसर्थ नयाा अक्कल गरे बडो चतुरतायुक्त बुद्धि लगाएर। परिणाम के भो स्पष्टै छ । उपमा बडो घतलाग्दो छ । अघिल्लो प्रयासमा ८ प्रदेश बनाउने घोषणा गरेका चार दल अब ६ प्रदेश गराउनेमा पुगे । यसको तात्पर्य ६०१ जना सदस्य भएको संविधानसभा चार महापुरूष प्राण भए, अरुहरू निर्णयमा औंठा छापमात्र लगाउने भए ?

पोकै नखोली टुङ्गोमा पुगे दल

जनमत संकलनको रूचिपूर्ण नाटक मञ्चन गर्दा दुईलाख झण्डै नेपालीले आफ्ना राय दिए विभिन्न माध्यमबाट । परन्तु त्यसरी संकलित जनमतको पोकासम्म पनि खोल्ने कष्ट गरिएनछ । ती पोकामा जनताले दिएका सुझाव, राय र अस्वीकृति पल्टाउने औपचारिकता र नैतिकतासम्म गरिएनछ । झ्याएपो पोका खोल्न, जन राय हेर्नु । सचिवालयका कर्मचारीले पोका उचाले ढुकुटीमा थन्क्याए । निर्णायक प्रमुख नेताहरू र समितिका सभापति डा. बाबुरामहरूले जनमतका पोका सुँघ्नसम्म सुघें कि । नेताहरू पारदर्शी छन् । सुँघ्दैमा बुझ्छन् यी पोकाभित्र जनताले के-के भनेछन्, के-के लेखेछन्, लेखाएछन् । दुई ठूला दलका दुई ठूला नेता दिल्लीमा 'प्रभु'हरूको दर्शन गर्न दौडिए सायद प्रभुहरूकै खर्चमा । मेजमानी र आतिथेय देशको हुनु स्वाभाविकै हुने भो । दुवै नेताले प्रभुहरूबाट 'ऋषिमन' को मन्त्र लिएर फर्के । सार्वजनिक रूपमा भने मोदीलगायत नेताहरूले सकभर सबै नेपालीले संविधानका आ-आफ्नो आकांक्षा स्पष्ट देखिने, आ-आफ्ना अनुहार देखिने गरी प्रतिविम्बनत हुने सम्पूर्ण नेपाली अटाउने गरी संविधान तर्जुमा गर्नु उत्तम हुने, नत्र पछि झ्याउ हुने राय दिए रे । प्रदेशका सीमाङ्कन तथा नामाङ्कनसहितको संविधान

क्रमश: ३ पृष्ठमा

प्रदेश विभाजनमा नेताको चुनाव जित्ने क्षेत्र निर्धारण?

प्रेम सुवाल

संविधानसभामा साउन २६ गते विहान ९ बजेदेखि संवाद समितिको प्रतिवेदनबारे छलफल सुरु हुँदैछ । नेका, एमाले, एमाओवादी र फोरम लोकतान्त्रिकले साउन मसान्तभित्र संविधान घोषणा गर्ने सहमति गरेको हुँदा छलफललाई छोट्याइने सम्भावना छ । संविधानसभामा सबै सदस्यहरूले बोल्न पाउँछन् । तर छलफल छोट्याउन चार दलले दलगत आधारमा समय विभाजन गर्ने दुष्प्रयास गर्नेछन् । संवाद समितिले साउन १४ गते गठन गरेको समितिका सभापति एमाओवादीका बाबुराम भट्टराईको संयोजकत्वमा नेकाका सभापति सुशील कोइराला, एमालेका अध्यक्ष केपी ओली, एमाओवादीका अध्यक्ष प्रचण्ड र फोरम(लोकतान्त्रिक) का अध्यक्ष विजयकुमार गच्छदार सदस्य रहेको विशेष समितिले साउन २३ गते राति १२ बजेपछि मात्र प्रतिवेदन पेश गर्‍यो । प्रतिवेदनमा ६ प्रदेश विभाजन गरिएको अवैज्ञानिक भयो र देशभरि असन्तुष्टी बढ्यो । प्रदेश विभाजन केही नेताहरू निर्वाचनमा सजिलै जित्ने निर्वाचन क्षेत्र निर्धारणभन्दा फरक भएन । यसकारण संविधानसभाको छलफलमा अधिकांश सभासद्हरूले बोल्ने हुँदा साउनभरि छलफल लम्बिने सम्भावना छ । यद्यपि नेका, एमाले र एमाओवादीले संविधानसभाको नियमावलीमा नभए पनि 'ह्वीप' लगाएर छलफल छोट्याउने र संविधान मस्यौदा समितिमा पठाउने दुष्प्रयास गर्नेछन् ।

साउन २४ गते राति ९ बजे अधिकांश सभासद्हरूको विरोध भएपनि संवाद समितिका सभापति भट्टराईले समितिको प्रतिवेदन संविधानसभामा पेश गरे । प्रतिवेदन पेश हुनअघि एमाओवादी, एमाले, नेका, र फोरम (लोकतान्त्रिक)का सभासद्हरूले प्रदेश विभाजन र सिमाङ्कनको विरोधमा बोल्दै चार दलका नेताहरूलाई सिमाङ्कन परिमार्जन गर्न धम्कीपूर्ण आग्रह गरेका थिए । आफ्नै नेताहरूविरुद्ध संविधानसभामा धम्कीपूर्ण अभिव्यक्ति दिनु कार्यकर्तालाई पार्टी अनुशासनविपरितको विषय हो । जनताको सुझावअनुसार संविधान निर्माण नगर्ने ती नेताहरू कायर हुन् । नेपालमा पूँजीवादी पार्टीहरूभित्र यस्ता घटनाहरू बारम्बार दोहोरिँदैछन् । संघीयताको साथै नागरिकता, मौलिक हक, राजनीतिक र संवैधानिक निकायका पदहरूमा नियुक्तिबारे विशेष समितिले तयार गरेको प्रतिवेदन खोटपूर्ण छ । यसकारण नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष एवं सभासद् नारायणमान बिजुक्छें (रोहित)ले साउन २४ गते दिउँसो ४ बजे समितिको प्रतिवेदन संविधानसभामा पेश गर्ने गरी विशेष समितिलाई नै जिम्मा दिने संवाद समितिको निर्णयलाई विरोध गर्नुभयो र अन्तिम निर्णय समितिमै गर्नुपर्ने अडान राख्नुभयो ।

संविधानसभामा समितिका सभापतिले प्रतिवेदन पेश गरेलगतै सभासदहरूलाई प्रतिवेदन उपलब्ध गराइनुपर्थ्यो । तर साउन २४ गते सभामा पेश भएको प्रतिवेदन साउन २५ गते बिहान सदस्यहरूको पिजन होलमा मात्र उपलब्ध गराइयो । प्रतिवेदनका अधिकांश विषयहरू आमसञ्चारमार्फत् सार्वजनिक हुने तर सभासद्हरूलाई उपलब्ध नहुने कस्तो लोकतन्त्र र गणतन्त्र होला ? साउन २३ गते राति विशेष समितिले पेश गरेको प्रदेश विभाजनबारे सिमाङ्कनको नक्सा पनि अगाडि नै आमसञ्चारमा सार्वजनिक भएको थियो । २०६९ जेठ १४ गते राति तत्कालीन संविधानसभामा विघटन गरिएको समाचार पनि नयाा बानेश्वरस्थित संविधानसभा बैठकमा उपस्थित सभासद्हरूले आमसञ्चारमार्फत् र साथीभाईमार्फत् थाहा पाएका थिए । यसलाई भनिन्छ-नेताहरूको निरंकुशतन्त्र ! विशेष समितिका पाँच सदस्यहरू धर्मनिरपेक्ष र थ्रेस होल्डबारे सहमतिमा पुग्न सकेनन् । पन्ध्र दिनमा निर्माण गरिएको नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ मा नेका, एमाले, एमाओवादी र मधेसवादी दलहरू प्रस्तावनामा धर्मनिरपेक्ष राख्ने र थ्रेस होल्ड नराख्नेमा सहमत भए । नौ वर्षपछि संविधानसभाबाट संविधान निर्माण गर्ने अन्तिम चरणमा पुगेका बेला ती दलहरू संविधानको पहिलो मस्यौदाको प्रस्तावनामा समावेश भएको धर्मनिरपेक्ष शब्ददेखि डराउँदैछन् । यसअघि कुन विदेशीको निर्देशनमा धर्मनिरपेक्ष राखियो र अहिले कुन विदेशीको निर्देशनमा धर्मनिरपेक्षदेखि खुट्टा कमाउँदैछन् ? यो प्रश्न उठिरहेको छ । धर्मनिरपेक्षको सोझो अर्थ राज्यको कुनै धर्म नहुने हो, यसबाट डराउनुपर्ने आवश्यकता छैन । तर लोभलालच देखाएर धर्म परिवर्तन गराउनेहरूलाई आजसम्मका सरकारहरूले छुट दिएको हुँदा धर्म निरपेक्षकै कारण धर्म परिवर्तन गराउनेहरूलाई सजिलो हुने आशंका बढ्दो छ ।

निर्वाचनमा झूटा आश्वासन दिन नपाउने र सरकारमा पुगेपछि निर्वाचन घोषणापत्रअनुसार काम गर्नुपर्ने ऐन लागू भएपछि मात्र थ्रेस होल्डबारे सोच्न मिल्छ । २०७० साल मंसिर ४ गतेको संविधानसभाको निर्वाचनलगतै गृहमन्त्रालयको समीक्षा बैठकमा प्रशासन र प्रहरी प्रमुखहरूले चुनावमा भोजभतेर खुवाएका र नोटको वित्ता बाँडेका पार्टीहरू नै धेरै स्थानमा जितेको खुलासा गरेका थिए । नेका, एमाले र एमाओवादी तीनवटै पार्टीको निर्वाचन घोषणापत्रमा १२ कक्षासम्म नि:शुल्क गर्ने उल्लेख छ तर संविधानको पहिलो मस्यौदामा कक्षा दससम्म मात्र नि:शुल्क गर्ने प्रावधान राखियो । यसरी झूटा आश्वासन दिएका पार्टीहरूले चुनावमा धेरै स्थान जित्ने पूँजीवादी व्यवस्थाको थ्रेस होल्ड निर्दलीय पञ्चायती व्यवस्थातर्फ फर्कनु हो । राजनीतिक दलको स्थापना एउटा दर्शनलाई बोकेर भएको हुन्छ । पूँजीवादी व्यवस्थाको निर्वाचनमा उद्योगी-व्यवसायीहरूको समर्थन र सहयोग प्राप्त पूँजीवादी पार्टीहरूले धेरै स्थान जित्ने हुँदा निर्वाचनमा प्राप्त मतको आधारमा थ्रेस होल्ड राख्नु बेठिक हो ।

विशेष समितिको प्रतिवेदनमा 'कुनै व्यक्तिको जन्म हुँदाका बखत निजको बुबा वा आमा नेपाली नागरिक रहेछ भने त्यस्तो व्यक्ति वंशजको आधारमा नेपाली नागरिक हुने' प्रावधान छ । नेपालको सिमाना भारतसँग खुला रहेको र बिहावारी पनि धेरै उतै भइरहेको हुँदा यो प्रावधानले विदेशी भाञ्जाभाञ्जीसमेत वंशजको आधारमा नेपाली नागरिक हुनेछ । यो यथार्थ अध्यक्ष बिजुक्छेंले संविधानसभा र संवाद समितिको बैठकमा बारम्बार राख्नुभएको हो । तर चार दलले बेवास्ता गरे ।

प्रतिवेदनमा आमाको नामबाट नागरिकता दिनु पर्ने निहुँमा विदेशी भान्जाभान्जीले वंशजको आधारमा नेपाली नागरिकता पाउने प्रावधान संविधानमा राख्नु हुँदैन । वंशजको आधारमा नेपाली नागरिकता प्राप्त गर्न आमा र बुबा दुवै वंशजकै आधारमा नेपाली नागरिक हुनुपर्ने प्रावधान राख्नुपर्दछ । नागरिकता समस्या समाधान गर्न नेपालको खुला सिमाना नियमित गर्नु आवश्यक छ । यसले अपराधीहरू एक अर्को देशमा लुक्ने, सीमा तस्करी, नक्कली मुद्रा, सीमा विवाद आदि समस्या समाधान गर्नेछ ।

गैरआवासीय नेपालीलाई आर्थिक सामाजिक र सांस्कृतिक अधिकार उपभोग गर्न पाउने नागरिकता दिन 'नेपाली मूलको व्यक्ति' भन्नाले साविकमा स्वयं वा निजको बाबु, आमा, बाजे, बज्यै नेपालको नागरिक रही पछि विदेशी मुलुकको नागरिकता प्राप्त गरेको व्यक्ति भनी परिभाषित गरियो । 'श्रमिक' भन्नाले पारिश्रमिक लिई रोजगारदाताको लागि शारीरिक वा बौद्धिक काम गर्ने कामदार वा मजदुर भनी परिभाषित गरियो । तर प्रस्तावना र प्रारम्भिकमा उल्लेख 'समाजवाद' बारे परिभाषित गरिएन । यसले नेकाको राष्ट्रियता-प्रजातन्त्र-समाजवाद, एमालेको बहुदलीय जनवाद हुँदै समाजवाद र एमाओवादीको पूँजीवाद हुँदै समाजवाद झूटा सावित गर्‍यो ।

संविधानमा 'समाजवाद' भन्नाले आर्थिक समानताको लागि उत्पादनका मुख्य मुख्य साधन र सेवा सामाजिकीकरण गर्ने, मानिसले मानिसलाई शोषण गर्न नपाउने, व्यक्तित्व विकासमा समान अवसर पाउने भनी परिभाषित गर्नु आवश्यक छ ।

नेपालीको एकता र देशको छिटो विकासको लागि प्रत्येक प्रदेशमा हिमाल-पहाड-तराई समावेश १४ प्रदेश नै उपयुक्त छ । चार दलले बनाएको ६ प्रदेशको विरोधमा देशभर असन्तुष्टि फैलिए र सुर्खेतमा तोडफोडसमेत भयो । संविधानबारे राति निर्णय गर्नु र छोटो प्रक्रियाको नाउँमा छलफल नै नगरी पारित गर्दै जानु निरंकुशतन्त्र नै हो । संवैधानिक निकायमा नियुक्तिबारे 'समावेशी' मात्र राख्ने होइन, समानुपातिक समावेशी राख्नु आवश्यक छ । विशेष समितिको प्रतिवेदनमा जनताबाट प्राप्त करिब २ लाख सुझावलाई समेटिएन । नेपाल मजदुर किसान पार्टीले देश र जनताको हितमा संविधान बनाउन फरक मत राखी चार दलको आलोचना गर्दै आएको हो । अध्यक्ष विजुक्छेंले साउन २४ गतेको संवाद समितिको बैठकमा स्पष्टसँग राख्नुभयो- 'हाम्रो विरोध सरकारको भागवन्डा र कुनै सहुलियत पाउन होइन । संविधानसभामा अधिकांश सभासदहरूले उठाएको संविधानमा नेपालको कूल क्षेत्रफल १,४७,१८१ वर्ग किमि उल्लेख गर्नुपर्ने विषयलाई पनि पाँच नेताको विशेष समितिले समेटेन । यसकारण संविधान घोषणा गर्नु अघि देश र जनताको हितमा परिमाजर्नन गर्नु आवश्यक छ ।

लिपुलेक.........

निर्माण गर्न अन्हाए क्यार ! यता जनराय, उता प्रभुहरूको मन्त्रणा, यता जनमतले पनि अरू अरू कुराका साथै सीमाङ्कनसहितको संविधान सबैको चाहना हो। धर्म निरपेक्षता, धर्म सापेक्षता, सर्वधर्म समभाव, धार्मिक स्वतन्त्रताजस्ता अनेकौं मत आए । धर्मको मुद्दाबारे अझै निर्णयमा पुग्न बाँकी नै छ क्यार ! अरू पनि धेरै विषय अनिर्णित नै छन् । कार्यकारी राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री जो भए पनि प्रत्यक्ष निर्वचित हुनुपर्ने जनरायलाई चार दल र अरू पनि पार्टीले धोती लगाइ दिए जनमतको ठाडो अपमान गरे, स्थानीय निर्वाचनको निर्वाचन गर्ने मिति संविधानमै तोकियोस् भन्ने जनताको आकांक्षालाई पनि ठाडै धोती लाईदिए ।

क्षेत्रफल संविधानमै लेख

संविधानको प्रारम्भिक मस्यौदा उपर जनमत संकलनको नतिजा त हास्यव्यङ्ग्यको विकल्प भो । उपहासको रूपमा प्रयोग भो । प्रभुहरूको ऋृषिमनले पनि अरू मुद्दामा मन्त्रदान गरेनन् कि । संविधानको मस्यौदा हात पर्नासाथ कति च्याते, त्यतिमात्रले पनि सन्तुष्टि भएन छ र त्यो निर्जीव खोस्टो जलाए पनि सार्वजनिक रूपमै । यसरी गइरहेको छ संविधान परिपक्का क्रियाकर्म । राजनीतिका आडमा व्यक्तित्व गर्ने, पार्टीका विभिन्न पदमा पुग्ने हो भने पद वा सरकारी राजनीतिक पदमा, ओहदामा, राष्ट्रपति, उपराष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, मन्त्री, प्रदेशका मुख्यमन्त्री, मन्त्री, स्थानीय तहका नगरपालिका गाउँपालिकामा निर्वाचनमा उम्मदेवार हुन पनि शैक्षिक योग्यता न्यूनत्तम तोकिनुपर्छ । कुन-कुन निर्वाचित पदमा कति कति कार्यकाल, कति अवधि वा कुन पदमा कतिपल्टसम्म प्रत्याशी हुन पाइने हो, त्यो पनि संविधानमा स्पष्ट उल्लेख हुनुपर्ने जनराय पनि उपेक्षित रह्यो । नेपाल राज्यको भूभाग कति छ र कति हो त्यो पनि स्पष्ट किटान हुनुपर्ने जनराय पनि रद्दीको टोकरीमा नै तुलाइएको छ । अहिले नेपालको भूभाग १ लाख ४७ हजार १८१ वर्ग किलोमिटर छ भन्ने लेख्ने जनराय पनि संविधानमा प्रवेश गराउने पनि भएन । यसरी भूभागको किटानीले नेपाली भूमि, साँध मिचेको थाहा हुने थियो । यो राज्यको भूभाग लेख्ने काम गरियो भने नेपाल भूमि अतिक्रमण भए नभएको यकीन गर्न सहज हुने परिपक्का छ । हालकै लिम्पियाधुरा, कालापानी, लिपुलेकमाथिको अतिक्रमणको मुद्दा छिन्न पनि सहज हुन्थ्यो । अहिले लिपुलेक, कालापानी, लिम्पियाधुरा उपरको दावी विरोध टुङ्ग्याउँदै १ लाख ४७ हजार १८१ वर्ग किलोमिटर पुग्छ भने नेपालले गरेको दावीउपर पुनर्विचार गर्नुपर्छ । नेपाल अरूको भूमिउपर एक पाइला चाहँदैन, आफ्नो दिन पनि चाहँदैन ।

उपमा हुन यी लोभी र पापीको

नेपालको संविधान लेख्ने सन्दर्भ सहज रूपमा अघि बढेन । राजनीतिक दलहरूले अझ खासगरी सत्तासीन पार्टीहरू, प्रमुख प्रतिपक्षले दीर्घकालीन खोज विचार गर्न सकेनन् । पार्टीका नेताहरू र स्वयं पार्टीहरूले पनि दिशाबोध गर्न सकेनन् । पदमा गयो, अधिकारको दुरूपयोग गर्‍यो, अनि अवैध पैसो सोहोर्‍यो । निर्वाचनमा, साम, दाम दण्ड, भेदको रणनीति प्रयोग गर्‍यो, विजयी भयो । सधैं पदमै ? अधिकारमै यो परिक्रमा चक्र बार बार दोहोरिने ! यो 'लिसे' रोगबाट मुक्त हुने एउटै उपाय हो सबै राजनीतिक संस्था र राजनीतिक नियुक्तिबाट हात पार्ने पदहरूमा खास खास अवधि वा कार्यकाल, औपचारिक प्रमाणपत्र अनिवार्य गर्ने हो भने रोगी, वृद्ध, अशक्तहरू पनि आजन्म सरकारी पद ओगट्ने रोग-महारोगको अन्त हुन सक्छ । नत्र नेपालको राजनीति कहिल्यै क्रियाशील हुन सक्दैन । सधैं वृद्धको, दीर्घरोगी र लोभीपापीको कब्जाबाट नउम्कने भो । जसरी नागरिकता प्राप्त गर्ने, मतदान गर्ने, कुन-कुन पदका लागि कति-कति उमेर भन्ने निर्धारण गरिएजस्तै कुनै पनि सार्वजनिक जुनसकै उच्च पदमा उक्लन र रहनमा न्यून्तम र अधिकत्तम उमेरको कद तोकिनु जरूरी छ । प्रधानमन्त्रीभन्दा राष्ट्रपति कार्यकारी प्रमुखको हैसियतमा प्रत्यक्ष निर्वाचित हुने प्रावधान संविधानमा किटान हुनुपर्छ । गत ४ र ५ साउन जनराय संकलन गर्दा जनताले ठूलो संख्या र बोलीमा देशको कार्यकारी प्रमुखको छनोट प्रत्यक्ष निर्वाचन हुनुपर्छ भन्ने थियो । तर ठूला चार दलका ठूला चारवटै मुखियासहितको विशेष समिति यस्तो महत्वपूर्ण विषयउपर कुरा नै उठाएनन्, त्यत्रो जनमत तुहियो । ती चार मुखियाले आफूहरूलाई अनुकूल हुने विषयमात्र ग्रहण गरे। पदप्रति सारै लालची नेताहरूको अनुहार नियाल्दा सारै नमिठो, नराम्रो खतहरू देखिन्छन् । संविधानसभाका उम्मेदवार हुँदै दुईथरि प्रावधान प्रत्यक्ष र समानुपातिक छन् । समानुपातिक भनेको प्रत्यक्ष निर्वाचनमा भिड्न नसक्ने तह र वर्गका लागि हो । तर यहाँ कमल थापा, सूर्यबहादुर थापा, चित्रबहादुर केसी, सीपी मैनाली, प्रेमबहादुर शाही, महन्त ठाकुरलगायत संविधानसभामा ? यी उपमा हुन् लोभी र पापीको ।

सूचना

शारीरिक शिक्षा तथा खेलकुद समाज (सोफेस) नेपालले यही २०७२ भाद्र २५ र २६ गते नगद पुरस्कारसहित चौंथो विद्यालय स्तरीय खुल्ला टेबलटेनिस प्रतियोगिता (छात्र र छात्रा सिङ्गल, १२ वर्षमुनिका छात्र र छात्रा सिङ्गल तथा छात्र र छात्रा टिम इभेन्ट) सञ्चालन गर्ने भएको हुँदा इच्छुक विद्यार्थीहरू (कक्षा १० र सोभन्दा मुनिका कक्षामा अध्ययनरत) लाई सहभागिताको लागि २०७२ भाद्र २३ भित्र विद्यालयको सिफारिससहित नाम दर्ता गर्न हुन सूचित गरिन्छ ।

प्रवेश शुल्क:

- छात्र र छात्रा सिङ्गल्जको लागि रु. ३००-। प्रति सहभागी
- १२ वर्षमुनिका छात्र र छात्रा सिङ्गल्जको लागि रु. २००।- प्रति सहभागी
- छात्र र छात्रा टिम इभेन्टका लागि रु. ७००।- प्रति टिम
- पुरस्कार छात्र र छात्रा सिङ्गल्जका लागि प्रमाणपत्र र मेडलसहित प्रथमलाई रु. १०,०००।- दोस्रालाई रु ५०००।- र तेस्रा दुई जनालाई रु. २०००।-
- १२ वर्षमुनिका छात्र र छात्रा सिङ्गलका लागि प्रमाणपत्र र मेडलसहित प्रथमलाई रु. ५,०००।- दोस्रालाई रु. २०००।- र तेस्रा दुई जनालाई रु. १०००।-
- टिम इभेन्टको हकमा प्रमाणपत्र, मेडल र ट्रफि मात्र प्रदान गरिने छ ।

प्रतियोगिता हुने स्थलः पुष्पकुञ्ज हाइ स्कूल, सामाखुसी, काठमाडौं

प्रतियोगितासम्बन्धी नियम र प्रवेश फारामको लागि सम्पर्क स्थान:

१. सोफेस नेपालको कार्यालय, कीर्तिपुर नगरपालिका - १७, बाहिरीगाउा, कीर्तिपुर । (फोन नं.: ४३३०८००, ९८५१०६७८९३)
२.पुष्पकुञ्ज हाइस्कूल, सामाखुसी, काठमाडौं। (फोन नं : ४३५०४९८)
३.जनसेवा उच्च मा. वि., कीनपा - १२, पाँगा । (फोन नं.: ४३३०८८०, ४३३१९८२)

गीत र संगीत क्षेत्रमा धनी कीर्तिपुर होस्

'कीर्तिपुर क्षेत्र गीत (गायक) र संगीतमा पनि प्रसिद्ध होस् । यहाँका नागरिकहरुले धेरै मेहेनत गरेमा त्यो सफलतामा पुग्नुहुनेछ ।' उक्त भनाई बरिष्ठ गायककार आनन्द कार्कीले शनिबार कीर्तिपुरस्थित तालतन्त्र म्यूजिक एण्ड फाइन आर्ट इन्स्टिच्यूटको वार्षिक कार्यक्रममा व्यक्त गर्नुभएको हो ।

वहाँले तालतन्त्रका प्रशिक्षार्थीबाट प्रस्तुत गीतको प्रशंसा गर्दै एक वर्षमा यति राम्रो हुनु भनेको सफलताको बाटो हो भन्नुभयो । संगीत क्षेत्रमा केही गरौं भन्ने भावनाका धनी दिलिप महर्जनको यो पाठशालाले निरन्तरता पाओस् र प्रशिक्षार्थीहरुले पनि आफ्नो भन्दा मान्य कलाकार र व्यक्तित्वप्रति आदर गर्दै मेहेनत गर्न आग्रह गर्नुभयो ।

अतिथि वरिष्ठ संगीतकार शिशर सन्तोषले गायकहरुले आफ्नो क्षमता अनुसार संगीत मिलाएर गीत गाउनुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

कसैले A,B को संगीतका गीत छन् भने B,C,D अर्थात् G स्केलको संगीतमा गीत गाएर स्तर वृद्धि गर्नुपर्ने बताउनुभयो ।

गायक सविना कार्कीले तालतन्त्रले सबैलाई सिक्ने अवसर दिएको धन्यवाद दिनुभयो ।

कार्यक्रममा प्रशिक्षकहरु सुरेन्द्र सेढाईं, सौगात न्यौपाने, दीपक चौलागाईं, केशराम महर्जन, श्रीकीर्ति महर्जन, जीवन ढुङ्गेल, शान्ति शर्मा, सुधिर विसी, विनोद महर्जनले नेपाली र हिन्दी र नेपाल भाषाका गीत प्रस्तुत गर्नुभएको थियो भने प्रमुख अतिथिबाट पनि एउटा गीत प्रस्तुत गरी सुमधुर साँझलाई सुगन्धित पार्नुभएको थियो ।

गायककारहरुको गीतमा किबोर्डमा वरिष्ठ संगीतकार सिरोज श्रेष्ठ, तवलामा प्रवेश महर्जन र दीलिप महर्जन, हारमोनियममा अविक शिवाकोटीले साथ दिनुभएको थियो ।

कार्यक्रम तालतन्त्रका सावित्री महर्जनले सभापतित्वमा भएको थियो। वहाँले प्रमुख अतिथि, अतिथि र सहभागी सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभएको थियो।

यस एकेडेमीबाट हालसम्म ११८ जना प्रशिक्षार्थीलाई तालिम प्रदान गरेको संस्थाका प्रमुख दीलिप महर्जनले बताउनुभयो ।

जननृत्य गुरु दर्शनधारी स्मृतिसभा सम्पन्न

इन्द्रेणी सांस्कृतिक समाज कीर्तिपुर र पाटनको संयुक्त आयोजनामा जननृत्य गुरु हरिकृष्ण दर्शनधारीको स्मृति सभा ३० गते शनिबार मंगल उच्च माविको परिसरमा मनाइयो ।

चर्चित नेपाल भाषाको गीति नाटक सिम्मा, दुर्गालाल श्रेष्ठद्वारा रचना गर्नुभएको नेपाल भाषाको गीत 'लस्य हँगु विरोध'मा निर्देशक बन्नुभएका दर्शनधारीको योगदानको कदर गरी सो स्मृति सभा भएको हो ।

कलाकार वदन शर्माको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा कलाकार राधेश्याम प्रधान, नारायण देवी प्रधान, प्राज्ञ मातृका पोखरेल, कलाकार रायन श्रेष्ठ, पूर्व सभासद् दीलिप महर्जन, वीर प्रसाद भन्सारी लगायतले स्व. दर्शनधारीको योगदानबारे बोल्नुभएको थियो ।

कीर्तिपुर नगरपालिकाको
२१ औं विशेष नगरपरिषदवाट भूकम्प सम्बन्धी लिएको नीति

नक्सा पास नगरी घर बनाउने, नक्सा विपरीत घर बनाउने, भवन संहिताका प्रावधानहरुको उल्लघंन गरी घर बनाउने जस्ता विसंगतिलाई कडाइका साथ नियन्त्रित गरिनेछ । भूकम्प पीडितलाई नयाँ घर बनाउने जस्ता विसंगतीलाई कडाइका साथ नियन्त्रित गरिने छ । भूकम्प पीडितलाई नयाँ घर निर्माणको सिलसिलामा तिर्नुपर्ने नक्सा पास दस्तुरमा ६० प्रतिशत छुट दिने नीति लिइने छ । त्यस्तै मापदण्ड विपरीत नभएका तर नक्सापासको न्यूनत्तम प्रावधानहरु उल्लघंन गरी वा विधिसम्मत दिइएका निर्देशनको उल्लघंन गरी घर निर्माण गर्ने घरधनीहरुलाई नक्सा पास प्रक्रियामा सामेल हुन आएको खण्डमा घर निर्माणको अवस्था र निर्देशन उल्लघंनको मात्रा समेत विचार गरी स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनको प्रावधान बमोजिम अधिकत्तम जरिवाना गरेर मात्र नक्सा पासलाई नियमित गरिने नीतिलाई अफ कडाइ गरिनेछ ।

मापदण्ड विपरीत गरिएका निर्माणहरुलाई भत्काउने आदेश दिने तर्फ समेत कडा कदम चालिने नीति लिइनेछ । नगरपालिका कार्यालयको नक्सा शाखालाई चुस्त र प्रभावकारी बनाउनुका साथै नक्सा पास प्रक्रियालाई सबैले बुझ्न सक्ने र अनुमानयोग्य बनाउने तर्फ आवश्यक प्रयास गरिनेछ। मापदण्डका कुराहरु, नक्सा पास प्रक्रिया, यसमा संलग्न प्राविधिक तथा अन्य कर्मचारीहरुको जिम्मेवारी र आचारसंहिता जस्ता विषयहरुमा संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट समय समयमा प्राप्त निर्देशन तथा नेपाल सरकारका अन्य निर्णय समेतलाई कडाइका साथ लागू गरिनेछ ।

- नक्सा पास दस्तुरमा ६० प्रतिशत छुट
- भग्नावशेष व्यवस्थापनमा रु.२५ लाख विनियोजित

भूकम्पका कारण भत्किएका संरचनाहरुको भग्नावशेष (Debris) व्यवस्थापनको कार्य एक मुख्य चुनौतीको रुपमा अगाडि आएको छ । भूकम्पमा परी संरचना भत्किएर सार्वजनिक बाटो अवरुद्ध गरेका थुप्रै कुडाकर्कटहरु हटाउने कार्य भएको भएता पनि आगामी दिनमा समेत जीर्ण संरचनाहरुको भग्नावशेष व्यवस्थापन गर्नुपर्ने अवस्था रहिरहने देखिएको छ । यस कार्यमा विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु, सामाजिक संघसंस्थाहरु तथा स्थानीय समुदायको सक्रिय सहभागिता र सहयोगको निरन्तरताको अपेक्षा गरिएको छ ।

यस कार्यको लागि नगरपालिकाको तर्फबाट समेत रु.२५ लाख सम्म खर्च गर्ने गरी थप कार्यक्रम समावेश गरिएको छ ।

टोखा नपाको विशेष नगरपरिषद् सम्पन्न

टोखा नपाको बजेट १५ करोड १५ लाख

टोखा । टोखा नगरपालिकाको विशेष नगरपरिषद् अर्थात् आ.व. २०७२/०७३ को दोस्रो नगरपरिषद् साउन ३२ गते सोमबार मेरीगोल्ड पार्टी प्यालेस टोखा १२ गैन्हीगाउँ गोगंबुमा सम्पन्न भयो ।

परिषद्को उद्घाटन कानून मन्त्री नरहरी आचार्यले पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी गर्नुभयो । त्यसक्रममा वहाँले बैशाख १२ गते गएको विनाशकारी भूकम्पको कारण विशेष परिषद् राखी भूकम्प सम्बन्धी नीति तथा निर्णयहरु सार्वजनिक गर्न सराहनीय छ भन्नुभयो ।

देशमा नयाँ संविधानको कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको बताउँदै संविधान निर्माणमा सबैको सहयोग गर्न आग्रह गर्नुभयो ।

कार्यकारी अधिकृत ऋषिराम अर्यालको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा सभासद् भिमसेनदास प्रधान, नेमकिपाका वीर बहादुर डंगोल, एमालेका मणिराम डंगोल, एमाओवादीका कल्पना शर्मा, संघीय समाजवादी पार्टी फोरमका कृष्ण केसी, राप्रपाका प्रेमनाथ दुलाल, नागरिक वडा मञ्चका संयोजकहरुलगायतले बोल्नुभएको थियो ।

परिषद्मा आ.व. २०७१/०७२ को वार्षिक समिक्षा तथा चालू आ.व. २०७२/०७३ को नीति तथा कार्यक्रम एवं अनुमानित बजेट सार्वजनिकीकरण कार्यकारी अधिकृत अर्यालले गर्नुभएको थियो ।

परिषद्मा १५ करोड १५ लाख ७५ हजारको अनुमानित बजेट प्रस्तुत गर्नुभएको थियो ।

आन्तरिक तर्फबाट ६ करोड २० लाख ७५ हजार बाह्य तर्फबाट ८ करोड ९५ लाख रहेको छ ।

पाँगाको गाईजात्रा घुसी टोलबाट आयोजना गरिने

पाँगा । पाँगाको गाईजात्रा यत्र वर्ष घुसीटोल सूर्य ज्योति क्लवको सक्रियतामा स्थानीयवासी स्व. अष्टमाया महर्जनको स्मृतिमा आयोजना गरिने भएको छ ।

'पाँगामा गाईजात्रा अन्यौलमा: गुठीले जिम्ममा लिनु उचित हुने' भन्दै गत शुक्रबार सहिद पत्रिकामा प्रकाशित भएपछि अन्यौललाई टङ्ग्याउन पाँगा जात्रा पर्व व्यवस्थापन तदर्थ समितिको बैठक सोमबार बसी आयोजकको खोजी गर्ने कार्य भएको थियो ।

त्यही विषयलाई लिएर घुसी टोलमा सूर्य ज्योति क्लवले पनि छलफल गरी यो पर्वको संरक्षण, सम्वर्द्धन र निरन्तरता दिन घुसी टोलबाट आयोजना गर्ने निश्चित गरेको हो ।

१२ गतेको भूकम्पको कारण पाँगावासीको धेरै घरहरु भत्केको र पूर्ण क्षति घर भत्काईएकोले कसले गर्ने भन्ने अन्यौल थियो नत्र जात्रा व्यवस्थापन गर्न महिना दिनदेखि सक्रिय भई अगाडि बढेको हुन्थ्यो ।

१२ वर्षे गोदावरी मेला सुरु

ललितपुर । हरिसिद्धि नगरपालिका अन्तर्गतको गोदावरीको १२ वर्षे मेला मंगलबारबाट गोदावरीमा सुरु भएको छ ।

१ महिनासम्म लग्ने सो मेलाको शुभारम्भ हरिसिद्धि भवानी मन्दिरका मूल पुजारी शिवराम महर्जनले गोदावरी कुण्ड जाने मूल गेट खोली कुण्डमा स्नान गरी पूजा गरेपछि सुरु भएको हो ।

मेला भर्न आउनु हुने भक्तजनहरुको लागि मेलामा २ सय वटा स्टल, सुरक्षाको लागि १५० जना प्रहरी बल, ५ सयको संख्यामा स्वयंसेवक र स्वास्थ्य सेवाको लागि २५ जना स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गरेको प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा मेलाका संयोजक यादव प्रसाद कोइरालाले बताउनुभयो ।

कोइरालाको संयोजकत्वमा एक हजार एक सदस्यीय मूल व्यवस्थापन समिति, ३१ सदस्यीय सचिवालय र २१ वटा उपसमिति गठन गरेका छन् ।

यसभन्दा अघि २०६० सालमा मेला लागेको थियो ।

बाघभैरव जात्रा मनाइयो

प्रत्येक वर्ष सिंह मास अर्थात् भाद्र १ गते मनाइने बाघभैरव जात्रा धुमधामले मनाइयो ।

बाघभैरव परिसरमा विहानदेखि नै घुईंचो लागेको थियो भने दीप बाल्नेहरु पनि असंख्या मात्रामा उपस्थित थियो ।

बाघभैरव जात्रा बेलुका मनाइने भएकोले विहान बाघभैरवलाई बाजागाजा साथ तल पोखरीमा नुहाइएको थियो ।

बाघभैरव जात्राको दिन मन्दिरमा चढाइएको विभिन्न सामानहरु चढाउनेलाई नै सफा गर्न फिर्ता दिएका थिए। ती सामान साँझ सम्ममा बुझाउनुपर्ने जात्रा व्यवस्थापन समितिले जानकारी दिएका छन् । बेलुकीतिर बाघभैरवलाई खटमा राखी कीर्तिपुर परिक्रमा गरेको थियो ।

साहित्य स्तम्भ

कविता

- राम महर्जन
कीनपा-१६, नगाउँ

नेपाल बन्दको संस्कार

असारे चटारोमा बनेको पिच बाटो भौ
तीन महिना नपुग्दै चिरा परेको देख्दा
बतुवाहरु जीब्रो तोकी भन्छन्
हेर्नुस् हाम्रो देशको विकास

नेपाल बन्दको सिलसिलामा
बन्दकर्ताले जसलाई जे नोक्सान गरेपनि
सहनुपर्छ पीडीतले मन रोएपनि
किनकी बन्दको संस्कार यस्तै हो

सडकमा गाडि जल्छ, टायर बल्छ
ढुँगा हानाहान हुन्छ
प्रहरी सँग झडप हुन्छ
किनकी बन्दको संस्कार यस्तै हो

हुँदैन खास कुनै कारबाही
समातिएका बन्दकर्तालाई पनि
दई, चार दिनको थुनछेक पछि
हुन्छ रिहा बिना शर्त

कति हाईसन्चो गणतन्त्र नेपाल
नीजि सम्पत्ति माथि व्यक्तिको रजाईं
उफ्री उफ्री नाचीं नाची
कति हेर्न लायक छ बन्द संस्कार

सम्बन्धित निकाय र सरकार पनि
यस्तो रमिता नदेखाए सम्म
तोड फोड र ढुँगा हानाहान नगरेसम्म
कुम्भकर्ण झैं निदाई बस्छ

सत्ताको शक्ति सबैलाई चाहिन्छ
सत्तामा अटाउँछ सिमित व्यक्ति
चील, गिद्धहरुले सिनो माथि
लुछाचुडी गरे जस्तो

सूचना.........

नभएको बताउनुभयो ।

एमाआवादीका शम्भुराम महर्जनले आजको युग सूचना तथा संचारको युग भएको भन्दै जीवन सूचना बिना अपुरो हुन्छ । विश्वविद्यालय र कलेज स्थापना नभएको भए शैक्षिक सूचना प्राप्त गर्न नसक्ने भन्दै सामाजिक परिचालन छनौटको क्रममा ३ पृष्ठको निवेदनसहित नपासँग सूचनाको हक मागेको स्मरण गराउनुभयो ।

नेकपा एमालेका रमेश महर्जनले सूचनाको हक ग्रायज्युएशन गरेकोमा त कमी कमजोर छन् भने सर्वसाधारण अझ पर नै हुनेभयो ।

ढिलो न्याय दिनु न्याय नदिएसरह भएझैं सही र समयमा सूचना नपाउनुमा सूचनाको हकमा अधिकार व्यर्थ हुनेछ भन्नुभयो । वहाँले १९८४ मा भारतका प्रम राजीव गान्धीको हत्यामा आफ्नै गार्ड भनेर कितान गरी सकेपछि गार्डको जाति शिषको समुदायको हात रहेको गलत सूचनाको कारण शिषलाई खोजी खोजी हत्या गरेको स्मरण गर्नुभयो ।

नेकपा-माओवादीका रमेश महर्जनले सूचनाको हक नागरिकको मौलिक अधिकार नगरपालिकाले नै लागू नगरेको बताउँदै आफूले सूचना नपाएको समयमा क्यामेराबाट कैद गरी सूचना लिनुपरेको समस्या अवगत गराउनुभयो ।

कीर्तिपुर नगरपालिकाका कार्यकारी अधिकृत नूरहरी खतिवडाको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा पर्यटन सूचना केन्द्रका सचिव वीरेन्द्र शाक्य, नपा सूचना अधिकारी सुजिन्द्र महर्जन लगायतले बोल्नुभएको थियो ।

अन्तरक्रियामा रमेश महर्जन, पत्रकार नजराम महर्जन, ज्ञानबहादुर र टिचिङ्गका स्वास्थ्यकर्मीको जिज्ञासालाई प्रमुख अतिथि बास्कोटाले प्रष्ट पार्नुभएको थियो ।

प्रमुख अतिथि बास्कोटाले पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी उद्‌घाटन गरिएको सो कार्यक्रम राष्ट्रिय सूचना आयोग, कीर्तिपुर नगरपालिकाको आयोजनामा र पर्यटन सूचना केन्द्र र कीर्तिपुर च्यानलले कार्यक्रमको संयोजन गरेको थियो ।

आदिनाथमा विद्यार्थी सम्मानित

आदिनाथ माध्यामिक विद्यालय चोभारद्वारा प्रवेशिका परीक्षा २०७१ मा उत्तीर्ण विद्यार्थी तथा विद्यालयका तहगत उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई एक समारोहबीच शुक्रबार सम्मान गरियो ।

प्रमुख अतिथि क्षेत्र नं. १० का सभासद् राजन केसीले पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी उद्‌घाटन गरिएको सो कार्यक्रममा वहाँले शैक्षिक विकासमा आदिनाथ माविको योगदान स्मरणीय रहेको बताउनुभयो । वहाँले राम्रो मान्छे असल मान्छे भई देश र समाजको हितमा काम गर्नुपर्ने बताउनुभयो ।

प्रमुख अतिथि केसीले प्रवेशिका उत्तीर्ण विद्यार्थीलाई मायाको चिनो र प्रशंसापत्र प्रदान गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा पूर्व प्राथमिक कक्षा तथा कक्षा ८ पार गर्नुभएका विद्यार्थीहरुलाई दीक्षित गरेको तथा छात्रवृत्ति प्रदान गरिएको थियो भने कक्षा १-७ सम्म उत्कृष्ट दुई जनालाई स्व. प्रेमबहादुर खड्का स्मृति अक्षय कोष छात्रवृत्ति र तेस्रो हुनेलाई प्रमोद खड्का पुरस्कार प्रदान गरिएको थियो ।

व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष सरोज शाक्यको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा विद्यालयका प्रिन्सिपल जुजुभाई महर्जन, प्रकाश, सरिता अर्याल, रञ्जना कार्कीलगायतले बोल्नुभएको थियो ।

सोफेसमा नयाँ नेतृत्व

शारीरिक शिक्षा तथा खेलकुद समाज (सोफेस)को बाह्रौं साधारण सभा तथा चौंथो अधिवेशन २९ गते शुक्रबार गोरखनाथ माविमा सम्पन्न भयो ।

सो अधिवेशनबाट सोफेसको नयाँ नेतृत्वमा प्रा.डा. रामकृष्ण महर्जनलाई सर्वसम्मतिबाट चयन गरेको छ । उपाध्यक्षमा सूर्यप्रसाद अधिकारी, महा-सचिवमा देवराज महर्जन, सचिवमा चन्द्र वदना राई, कोषाध्यक्ष नन्दकुमार महर्जन, सदस्यहरुमा कल्याणकृष्ण थापा र पदेन सदस्यमा शन्तबहादुर श्रेष्ठ रहेका छन् ।

सो सभाको उद्‌घाटन प्रमुख अतिथि ई. पद्मलाल महर्जनले पानसमा दीप प्रज्ज्वलन गरी गर्नुभएको थियो । त्यसक्रममा वहाँले शारीरिक शिक्षा र खेलकुदबाट पेशागत ढंगले पनि जानसक्ने भएकोले यस क्षेत्रमा आमाबुबाबाट प्रेरणा दिनुपर्ने बताउनुभयो । खेलकुदको क्षेत्र विश्वमै चर्चित भैसकेको अवस्थामा हामी पनि सक्षम हुँदै जान सक्नुपर्दछ भन्नुभयो ।

कार्यक्रममा संस्थाका महासचिव सूर्य प्रसाद अधिकारीले वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभएको थियो ।

सोफेसका अध्यक्ष शान्त बहादुर श्रेष्ठको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा कोषाध्यक्ष देवराज महर्जनलगायतले बोल्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा विभिन्न विद्यालयका कक्षा ९, १० र ११ का शारीरिक शिक्षा विषय लिएका विद्यार्थीहरुलाई सोफेस छात्रवृत्ति तथा खेलकुद सामग्री प्रदान गरेको थियो ।

नयाँ कार्यसमितिलाई निर्वाचन मण्डलका संयोजक माधवलाल महर्जनले बधाई तथा सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्दै प्रमाणपत्र प्रदान गर्नुभएको थियो ।

कीर्तिपुर मिनिबसमा नयाँ नेतृत्व

कीर्तिपुर मिनिबस व्यवसायी संघमा नयाँ नेतृत्वको चयन भएको छ ।

साउन ९ गते शनिबार सम्पन्न संघको १६ औं वार्षिक साधारण सभाबाट **अमर बहादुर श्रेष्ठ**लाई अध्यक्षमा सर्वसम्मत चयन भएको हो । त्यसैगरी उपाध्यक्षमा संजय डंगोल, सचिवमा दिवाकर अधिकारी,सहसचिवमा पूर्ण महर्जन, कोषाध्यक्षमा सुन्दर केसी, सह-कोषाध्यक्षमा अर्जुन माली, सदस्यहरुमा धनलाल महर्जन, राम तण्डुकार, तीर्थमान महर्जन, रुद्र बहादुर रोक्का र यविन महर्जन रहेका छन् ।

संघका अध्यक्ष कृष्ण बहादर कोजुको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा अध्यक्ष कोजुले वार्षिक प्रतिवेदन कोषाध्यक्ष शिवशंकर सिहले आर्थिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभएको थियो भने कार्यक्रममा उपाध्यक्ष विष्णुभक्त डंगोल, सचिव गोकुल थापाले मन्तव्य राख्नुभएको थियो ।

नयाँ अध्यक्ष श्रेष्ठसँग नयाँ कार्यक्रम नीति बारे बुझ्दा कीर्तिपुर मिनिबस सेवा यात्रुमैत्री हुने र नेपाल सरकार यातायात मन्त्रालयबाट ज्येष्ठ नागरिकलाई प्रदान गरेको यातायात सेवामा ५० प्रतिशत एस व्यवसायीबाट छुट दिने कुरा अवगत गराउनुभयो ।

छुट पाउन परिचयपत्र वा नागरिकता देखाएर पनि लिन सकिने र सहचालक (कण्डक्टर)लाई आवश्यक निर्देशन समेत दिने तयारी भैसकेको बताउनुभयो ।

स्मरणीय छ, कीर्तिपुर मिनिबस व्यवसायी संघमा १०६ वटा बसले पाँगा, कीर्तिपुर चत्रलपथ परिक्रमा, भत्केपाटी र लगनखेलमा सेवा दिइरहेका छन् ।

"न्यूनतम शूल्कमा गुणस्तरीय शिक्षा, SS College को प्रतिवद्धता"

700+ Students

Admission Open

+2 MANAGEMENT HUMANITIES EDUCATION

English + Nepali Medium

☞ Computer Science
☞ Hotel Management
☞ Mass Communication
☞ Major English & ....

BBS, BA/BSW

First & Best College of Kirtipur

शहीद स्मारक कलेज
SS COLLEGE
नयाँबजार, कीर्तिपुर नयाँ गेट
फोन नं. ४३३३९३७, ४३३०२७९

गणेशमान कप कीर्तिपुरमा जारी

कीर्तिपुर । गणेशमान फाउण्डेशनद्वारा आयोजित उपत्यका व्यापी अन्तरविद्यालय फुटबल प्रतियोगिता कीर्तिपुरस्थित लेवोरेटरी उच्च माविमा जारी छन् ।

१६ टीमबीच नकआउटको आधारमा भैरहेको खेलमा बिहीबारर अमर इङ्गलिस स्कुल टोखाले त्रिरत्न माविलाई ६-० ले र त्रियोग माविले टुङ्गराम इन्टरनेशनल स्कुललाई २-१ ले पराजित गरी क्वाटर फाइनलमा प्रवेश गरेका छन् ।

त्यसैगरी बुधबार भएको खेलमा पुष्पसदनले आइडल मोडेल स्कुललाई ३-० ले र जेभिएसले रुपिजलाई टाइब्रेकरमा ४-२ ले पराजित गरेको थियो ।

उद्घाटन खेलमा भाद्र १ तगे लेवोरेटरी उच्च माविले जेम्स स्कुललाई टाइब्रेकरमा ७-६ गोलले पराजित गरी क्वाटर फाइनलमा प्रवेश गरेका छन् ।

ज्ञानोदयले नैक्सस स्कुललाई ३-१ ले पराजित गरेका थिए ।

भाद्र १ गतेको काठमाडौं क्षेत्र नं. १० का सभासद् राजन केसीले प्रतियोगिताको उद्घाटन गर्नुभएको थियो ।

प्रतियोगितामा प्रथम हुनेले २५ हजार र दोस्रोले १५ हजार हात पार्नेछन् ।

U–19 साफमा नेपालको विजय सुरुवात

यू-१९ साफ च्याम्पियनसीप खेल नेपालमा बिहीबारबाट सुरु भएको छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय साफ च्याम्पियनसीप खेलमा नेपालसहित ६ राष्ट्र सहभागी छन् ।

लिगकम नकआउटको आधारमा हुने खेलमा 'ए' पोलबाट नेपाल, भुटान र बंगलादेश र 'बी' पोलबाट भारत, अफ्गानिस्तान र माल्दिभस रहेका छन् ।

ललितपुरस्थित एन्फा एकेडेमी सातदोबाटोको खेल मैदानमा भएको उद्घाटन खेलमा नेपालले भुटानलाई १ का विरुद्ध ३ गोल गरी विजयी सुरुवात गरेका हुन् ।

नेपालको तर्फबाट कप्तान विमल सिं धर्ती मगरले ३ गोल गरी हाइट्रिक गरेका थिए भने भुटानबाट १ गोल फर्काएका थिए ।

मिरमिरे रक्तदान सम्पन्न

टोखा । मिरमिरे साकोस टोखाको आयोजनामा पहिलो पटक रक्तदान कार्यक्रम टोखा गणेशस्थानमा शनिवार सम्पन्न भयो ।

रक्तदानमा ७५ जनाले रक्तदान गरेको आयोजकले जनाएको छ । रक्तदाताहरुलाई नेमकिपा काठमाण्डौ जिल्लाा समितिका अध्यक्ष नारायण महर्जनले धन्यवादसहित प्रशंसा पत्र प्रदान गर्नु भएको थियो ।

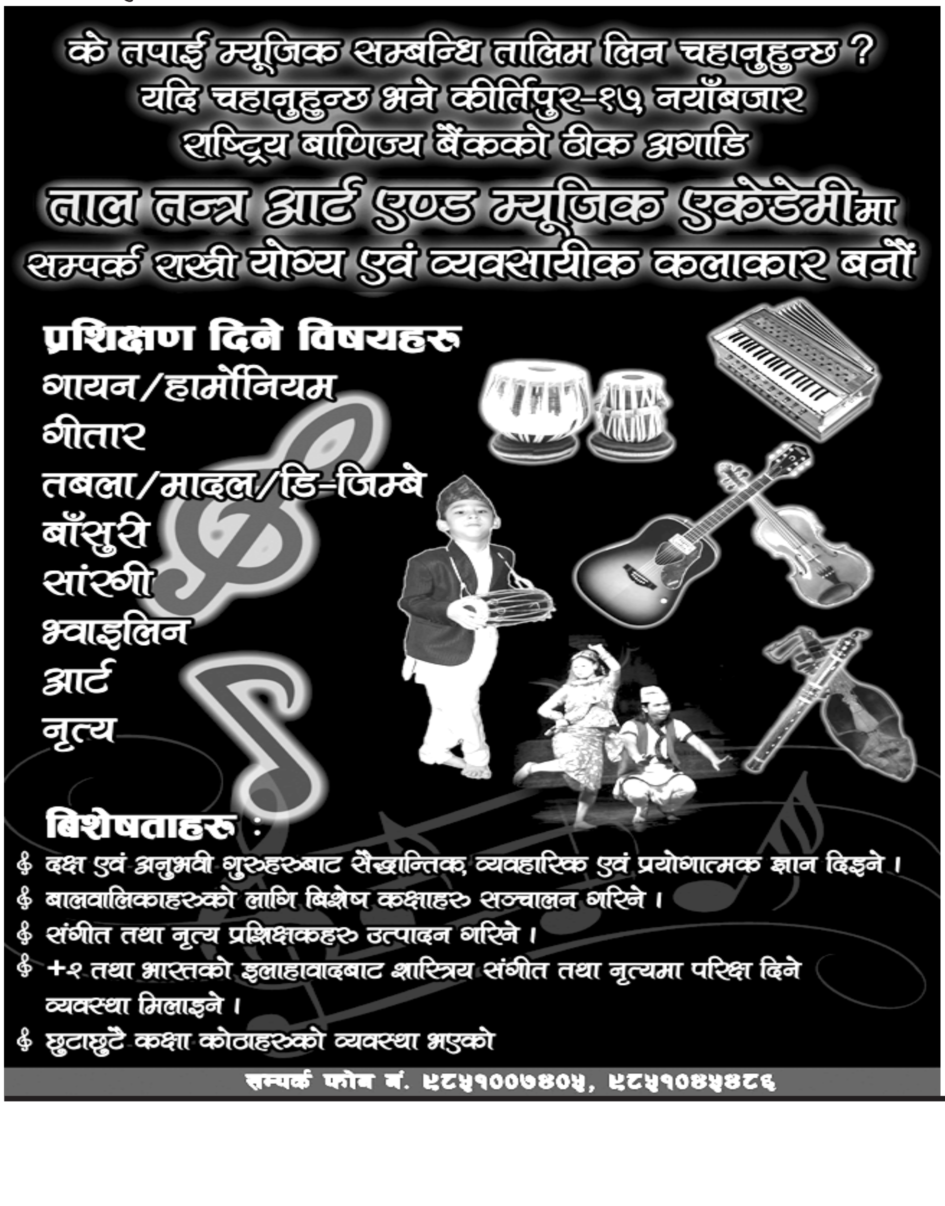

ढाड दुख्ने समस्या बाट छुट्कारा पाउनका लागि यसो गर्नुहोस्

ढाड दुख्ने मानिसलाई 'न उठे सुख न बसे सुख' भन्ने उखानै छ । ढाड दुख्यो भने जसो गर्दा पनि आराम हुँदैन । सुविधाको खोजीमा हिजोआज हामीमध्ये अधिकांशले लगभग हिँड्न छोडिसकेका छौं । सहरतिर मात्र नभएर ग्रामीण क्षेत्रमा पनि एकै ठाउँमा बसेर लामो समय टीभी हेर्ने, कम्प्युटर चलाउने, ल्यापटपमा बस्ने, मोबाइल खेलाउने प्रचलन बढ्दो छ । लामो समयसम्म एकै ठाउँमा बसिरहँदा ढाडमा भार पर्छ । हलचल नगरेर बस्दा ढाडका मांसपेशीमा रक्त सञ्चालन र अक्सिजन पनि कम हुन्छ र ढाड दुख्ने समस्या देखा पर्छ । ढाड दुख्ने कारण धेरै हुनसक्छन् । हामीले यहाँ ढाड दुखाइबाट मुक्ति पाउन अपनाउनुपर्ने केही उपायहरु उल्लेख गरेका छौं:-

- नियमित व्यायाम गर्नु ढाड दुखाइबाट मुक्ति पाउने मुख्य उपाय हो । युनिभर्सिटी अफ पिट्र्सबर्गका शोधकर्ताहरुका अनुसार ढाड दुखाइबाट पीडित मानिसहरु जो शारीरिक व्यायाम गर्दैनन् उनीहरु कहिल्यैपनि ढाड दुखाइबाट मुक्ति पाउन सक्दैनन् । ढाड दुख्ने मानिसहरुले ढाडमा बढि कसरत हुने खालका शारीरिक व्यायाम गर्नुपर्छ । यस्ता स्ट्रेचिङ्ग व्यायाम गर्दाको समयमा दुखाई बढि हुने भएपछि पछि यसले फाइदा पूराउँछ ।

- मनमा भएको कुनै पनि प्रकारको रिस, तनाव, आदिलाई निकाल्ने हो भने पनि ढाड दुख्ने समस्याबाट मुक्ति पाउन सकिन्छ । अनुसन्धानकर्ता जेम्स डब्लु कार्सनका अनुसार व्यक्तिको भावनात्मक स्तर तथा विचारको मांसपेशीमा हुने पीडाबीच सिधा सम्बन्ध हुन्छ ।

- लामो समयसम्म कुर्सीमा नबस्नुस् । लामो समयसम्म कुर्सीमा बस्नुपर्ने खालका जागिर गर्ने मान्छेमा ढाड दुख्ने समस्या बढी हुन्छ । लामो समयसम्म कुर्सीमा बस्दा ढाड दुख्ने समस्या मात्र होइन पेटको क्यान्सर जस्ता स्वास्थ्य समस्या देखापर्ने र मानिसको आयु पनि घट्ने एक अध्ययनले देखाएको छ ।

- पेनकिलर बाट बच्नुहोस् । ढाड दुख्यो भनेर दुखाइ कम गर्ने औषधी अर्थात् पेनकिलर नखानुस् । ढाड दुख्ने मानिसहरुले दुखाइ कम गर्न पेन किलर खाँदा त्यसले झन् बढी नकारात्मक असर पुर्‍याउँछ र भविष्यमा दुखाइको मात्रा झनै बढ्छ । त्यसैले ढाड दुखेमा गरम पट्टी बाध्नु उपयुक्त हुन्छ । गरम पट्टी ढाडमा बाँध्दा दुखाइ २५ प्रतिशतले कम हुने पाइएको छ । यसले रक्तसंचार नियमित गर्नुका साथै तन्तुमा लचिलोपना पनि ल्याउँछ ।

सूचना हाम्रो अधिकार, सुशासन र विकासको आधार ।
लोकतन्त्रको आधार, सूचनाको अधिकार ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

जन्मः
वि.सं. १९९४/१२/०८

स्वर्गारोहणः
वि.सं. २०७२/०४/२४

स्व. दिलमान सिं महर्जन (आपुल)

यस विद्यालयका कर्मचारी श्री गौरीशंकर महर्जनका पुजनीय पिता
कीनपा वडा नं. १० पाँगा, भुजिन्द निवासी
श्री दिलमान सिं महर्जन (आपुल) को
यही २०७२ साउन २४ गते असामयिक निधन भएको
आज १३ औं दिनको पुन्य तिथिमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।
साथै दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै परिवारजनमा
धैर्य धारण गर्ने शक्ति प्राप्त होस् भनी
हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

जनसेवा उच्च मा.वि. परिवार

पाँगा, कीर्तिपुर-१२